

Een merkwaardige reeks gedachtenisprentjes

Jan Vanderhaeghe en
Kris Noteboom

In het documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis te Merksem, meer bepaald in het 'klein mortuarium', bevinden zich twee albums met de bidprentjes van de overleden Zusters der Christelijke Scholen van Vorselaar.

Het eerste album is 35 cm breed, 25 cm hoog en 10 cm dik en bevat ongeveer 1.000 bidprentjes. Elk albumblad bevat doorgaans vijf bidprentjes en de bladen zijn zodanig met de hand uitgesneden dat de bidprentjes langs beide zijden bekeken kunnen worden. De eerste 145 bidprentjes zijn kalligrafisch neergeschreven op een blanco bidprentje. De bidprentjes zijn grosso modo geklasseerd op overlijdensdatum. Het eerste bidprentje is dat van Joanna Catharina De Vos, overleden te Deurne op 24 juli 1836, het laatste is dat van Eveline Maria Van de Gaer, overleden op 23 maart 1972 (zonder plaatsaanduiding).

Achterzijde van het bidprentje van zuster Hubertine, in de wereld Maria Elisabeth Bloch.

De enige foto uit de collectie: Joanna Maria Coleta Keersmakers, achtste Algemene Overste van de Zusters der Christelijke Scholen te Vorselaar.

Het tweede album is 26 cm breed, 34 cm hoog en 3 cm dik en bevat 716 bidprentjes. De meeste bidprentjes zijn (ogenschijnlijk) dubbels van het eerste album, maar bevatten soms toch bijkomende of afwijkende informatie. De 219 eerste bidprentjes zijn eveneens met een kalligrafisch handschrift geschreven op de achterzijde van een blanco bidprentje. Het eerste bidprentje is dat van pater Lodewijk Donche (Belgisch jezuïet en stichter van de congregatie), het laatste van Maria Theresia Van Dyck, overleden te Houtvenne 20 december 1855.

Van de heer Roger Vermeulen, voorzitter van de Heemkundige kring Vorselaar, kregen wij nog enige inlichtingen omtrent het klooster te Vorselaar:

"Het klooster van Vorselaar werd gesticht in de Hollandse periode, omstreeks 1820. Voor de materiële realisatie stond Vrouwe Regine Josepha della Faille, weduwe van Karel Bernardus graaf van de Werve, in. Zij woonde op het kasteel van Vorselaar. Voor wat het geestelijke aspect betreft werd zij bijgestaan door pater Lodewijk Vincent Donche (geboren te Brugge 18 juli 1769 – overleden te Leuven 14 oktober 1857). Op dat ogenblik bestond er in de Kempen een hoge nood aan degelijk onderwijs, zeker voor meisjes. Daarom werd aan het Vorselaarse marktplein een huisje ingericht voor meisjesonderwijs en werd ook een kloosterorde opgericht die voor dat onderwijs zou zorgen. Twee juffrouwen uit Tilburg, Adriana Maria Touwenberger en Maria Petronella Bakkers, werden door pater Don-

che naar Vorselaar geroepen. Zij begonnen met het onderwijs: breien naaiwerk en catechismus, bijgestaan door de dorpsonderwijzer die lezen, schrijven en rekenen gaf. In 1822 werd het schooltje door het aartsbisdom erkend en in 1825 volgde een erkenning van staatswege. Het aantal kloosterzusters breidde zich verder uit en er werden in de ruime omgeving bijhuizen opgericht. Ook in Vorselaar bleef men niet bij de pakken zitten en werden er steeds nieuwe lokalen en een kloosterkapel gebouwd. In 1902 had men zoveel studenten dat het Rijk de toestemming gaf om een normaalschool te starten. Thans heeft de congregatie, die als patroonheilige de heilige Jozef Calasanz koos en ook wel de Congregatie van de Zusters der Christelijke Scholen van Vorselaar wordt genoemd, meer dan 150 bijhuizen."

De bladzijden van de albums werden door centrummedewerkster Kris Noteboom eerst genummerd, en vervolgens werden namen, geboorteplaats en -data op de bidprentjes met de computer verwerkt. De index is te raadplegen op de website van het documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis te Merksem (<http://centrum-familiegeschiedenis.be> > Collectie > Bidprentjes) en is opgebouwd als volgt: boeknummer, bladzijde, familienaam, voornaam, geboorteplaats, geboortedatum en opmerkingen. Op de bidprentjes vindt men, naast deze gegevens, ook de plaats en datum van overlijden terug, alsook (over het algemeen) de datum van intrede en de data van kleding en professie.